

Geachte leden van provinciale staten,

Morgen neemt u een besluit over de RES 1.0 voor de regio Amersfoort en FoodValley. De zoektocht naar geschikte locaties is niet eenvoudig en zal altijd een ingrijpend effect hebben op het landschap. Dit is onvermijdelijk, maar noodzakelijk om klimaatverandering te beperken. Natuurmonumenten en het Utrechts Landschap zijn voorstander van opwekken van duurzame energie. Echter de plaatsing van zonnepanelen of windturbines mag niet ten koste gaan van de biodiversiteit. De ruimte voor en het functioneren van natuur en landschap staat onder druk als gevolg van allerlei extra geplande ruimte voor woningen, bedrijventerreinen en mobiliteit. En de natuur heeft het zwaar. Er vindt een zorgwekkende afname van biodiversiteit plaats, onder andere als gevolg van toegenomen drukte, afnemende ruimte, klimaatverandering, verdroging en de uitstoot van stikstof. De opwekking van duurzame energie mag niet ten koste gaan van natuur en biodiversiteit, immers: *duurzame energie die de biodiversiteit aantast, is geen groene energie.*

Een aantal zoeklocaties zoals beschreven in de RES regio Amersfoort liggen binnen Natura 2000, het Natuurnetwerk Nederland (NNN) of in weidevogelgebieden. Wij pleiten ervoor om deze zoeklocaties te schrappen. Daarnaast vragen we specifiek om de zoeklocaties in het Natura 2000 gebied Eemmeer, Leusderheide, De Vlasakkers en in de weidevogelrandzones rond Eemland te schrappen. Al deze gebieden zijn essentieel voor behoud van biodiversiteit, onderlinge verbinding van natuurgebieden en ecosysteemherstel.

We realiseren ons dat het kort dag is, maar u kunt ons vandaag (ook vanavond) en morgen bereiken op onderstaande manieren.

We wensen u een goede vergadering toe.

Met vriendelijke groet,

Claudia van Holsteijn (Natuurmonumenten)
06 – 12987823 - c.vanholsteijn@natuurmonumenten.nl

Nicolette Buiten (Utrechts Landschap)
06 – 51241624 - n.buiten@utrechtslandschap.nl

Aan: gemeenteraad van Eemnes, Bunschoten, Amersfoort, Baarn en Soest
8 juni 2021

Geachte leden van de gemeenteraad,

U bespreekt komende periode een belangrijk onderwerp: de zoektocht naar gebieden om duurzame energie op te wekken binnen de regio Amersfoort. De zoektocht naar geschikte locaties is niet eenvoudig en zal altijd een ingrijpend effect hebben op het landschap. Dit is onvermijdelijk, maar noodzakelijk om klimaatverandering te beperken. Natuurmonumenten, LTO Noord (afd. Eemland), Collectief Eemland, Vogelbescherming, IVN Eemland, Utrechts Landschap en Eemland300 zijn voorstander van opwekken van duurzame energie. Echter de plaatsing van zonnepanelen of windturbines mag niet ten koste gaan van de biodiversiteit en we vragen u het bijzondere open landschap van Eemland te beschermen. Daarom verzoeken we u een aantal zoeklocaties zoals nu opgenomen in de RES Regio Amersfoort versie 1.0 te wijzigen en scherpe randvoorwaarden te formuleren in het gemeentelijk toetsingskader.

Sneller realisatie zonnepanelen op daken

In de RES 1.0 wordt het plaatsen van zonnepanelen op boerderijdaken in het buitengebied en op industrieterreinen als opgave genoemd. Wij steunen dit van harte. Echter in de praktijk blijkt dit weerbarstig, doordat de capaciteit van het energienetwerk onvoldoende is.

Wij pleiten er voor om dit technische probleem met voorrang op te lossen. Het is van groot belang dat de daken ook volledig worden benut.

Geen windturbines en zonnepanelen binnen weidevogelgebieden

We zijn blij dat weidevogelleefgebied, in het Natuurnetwerk Nederland, het weidevogelkerngebied en in de weidevogelrandzone, wordt uitgesloten van opwekken van duurzame energie. Zoals u weet, is Eemland een uitzonderlijk goed weidevogelgebied. Op nationaal en internationaal niveau is Eemland (en ook Arkemheen) van cruciaal belang voor het voortbestaan van de weidevogels. Natuurmonumenten en de boeren verenigd in het agrarisch Collectief Eemland doen er alles aan om voor deze weidevogels een geschikt broedgebied te maken. En met succes, want de grutto, tureluur, slobbeend, gele kwikstaart, Kievit en tal van andere soorten vogels komen hier nog in grote aantallen en met succes broeden.

Toch hebben wij zorgen over de zoeklocaties die zijn aangewezen in de RES 1.0. Aan de randen van Eemland zijn namelijk ook zoeklocaties voor zonnepanelen en windturbines opgenomen, zowel binnen trede 3 als trede 4.

Windturbines plaatsen aan de randen van weidevogelgebieden, gaat voorbij aan de ruimere omstandigheden die vogels nodig hebben om te migreren en te verplaatsen tussen broed- en voedsellocatie. Een vogel maakt gebruik van een ruime omgeving voor rust, voedsel en nestgelegenheid. Voor windturbines geldt dat de vogels het slachtoffer kunnen worden van een aanvaring met een windmolen. Belangrijker nog is de verstoring waardoor de vogels grote gebieden rondom de windturbines gaan vermijden. Ook kunnen vliegroutes van vogels worden doorbroken. Hierdoor is het negatieve effect merkbaar in een veel groter gebied rondom de windturbines. Hetzelfde effect geldt overigens voor vleermuizen.

Zonnepanelen hebben een ander effect. Onder en naast zonnevelden is wel ruimte voor planten, insecten en kleine zoogdieren en vogels. Weidevogels zullen deze gebieden echter vermijden, ze hebben namelijk een open en wijds landschap nodig. De zonnepanelen zijn bovendien een potentiële schuilplaats voor roofdieren als de vos, waardoor in een wijde omgeving de kwaliteit van het gebied voor met name weidevogels afneemt.

Wij vragen u om alle weidevogelkerngebieden en weidevogelrandzones uit te sluiten als zoekgebied, ook als deze locaties aan de rand van het weidevogelleefgebied liggen.

Strikte voorwaarden voor plaatsing van zonnepanelen

Plaatsing van zonnepanelen net buiten het weidevogelgebied is onder strikte voorwaarden wel mogelijk. Wij zijn niet tegen het onderzoeken van de mogelijkheden voor zonnepanelen in de bermen van de A1 en bij Vathorst Noord. We zien een mogelijke nieuwe zoeklocatie voor zonnepanelen ten noorden van Eemnes, tegen de bestaande bebouwing aan.

We vragen u randvoorwaarden op te nemen in het Gemeentelijke toetsingskader voor uw gemeente, zoals deze zijn genoemd in de gedragscode Zon op land¹.

Een aantal essentiële voorwaarden willen we hier benadrukken:

- Zorg dat plaatsing van zonnepanelen een positief effect heeft op de natuurwaarde in de omgeving. Dit kan door negatieve effecten te voorkomen en te investeren in natuurherstel.
- Voorkom toenemende predatie vanuit de zonnevelden naar de polder, bijvoorbeeld door het plaatsen van rasters tegen vestiging van roofdieren.
- Zorg voor optimale inpassing in het landschap, gebruik een deel van de winst voor investeringen in het landschap.
- Maak ruimte voor recreatief medegebruik. Dit verkleint de recreatiedruk op het weidevogelgebied, en biedt bewoners een extra ommetje.
- Laat omwonenden meeprofiteren via financiële participatie.

¹ Zie <https://www.natuurmonumenten.nl/nieuws/natuurmonumenten-steunt-gedragscode-zon-op-land>

Voorkom omsingeling Eemland met windturbines

Voor de plaatsing van windturbines zijn meerdere zoeklocaties genoemd in trede 4, rondom Eemland. Dit gaat om locaties langs de A27 ten noorden en zuiden van Eemnes, langs de A1 ten noorden van Baarn en ten westen van de Isselt in gemeente Soest. Hier liggen inderdaad kansen. Als deze locaties echter allemaal worden gerealiseerd, wordt het open landschap van Eemland omsingeld. Dit is zowel voor het landschap als voor de vogels zeer negatief.

We pleiten voor duidelijke afspraken tussen de gemeenten onderling om verspreiding van windturbines rondom de hele Eempolder te voorkomen.

Uiteraard gelden ook voor de plaatsing van windturbines voorwaarden, neem deze op in de toetsingskaders.

Geen windturbines en zonnepanelen op het Eemmeer

In de RES 1.0 worden windmolen en zonnepanelen op het Eemmeer genoemd als optie voor de verkenningsfase in trede 4. In de RES 1.0 staat al beschreven dat de kans klein is dat een locatie binnen het Eemmeer te realiseren is, vanwege de beschermde status. Door deze locatie echter wel te benoemen, blijft dit een optie voor de toekomst. Het Eemmeer is een beschermd Natura 2000 gebied en onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het is van groot internationaal belang voor watervogels als de visdief, aalscholver, kleine zwaan, smient, kuifeend en nonnetje.

Het noemen van het Eemmeer, incl. het Nijkerkernauw, als optie voor de toekomst schept valse verwachtingen. Het Eemmeer is onacceptabel als zoekgebied en we vragen u met klem deze te schrappen.

Tot slot

Wij vragen u bovenstaande punten over te nemen in uw besluit over de locaties voor de RES 1.0 én bij het vaststellen van de gemeentelijke Toetsingskaders. We zijn graag bereid tot een nadere toelichting en meedenken over de verdere uitwerking. Contactpersoon is *Claudia van Holsteijn*, c.vanholsteijn@natuurmonumenten.nl en 06- 1298 7823.

Met vriendelijke groet,

T.H. van der Tak
Voorzitter Eemland300

N. Bary-Mol
Namens bestuur IVN Eemland

F. Wouters
Directeur Vogelbescherming Nederland

S. Huijgen
Voorzitter Collectief Eemland

S. van Dockum
Directeur Het Utrechts Landschap

J. Eek
Voorzitter LTO-Noord afdeling Eemland

G. Lemmen
Gebiedsmanager Natuurmonumenten Utrecht